NEJVYŠŠÍ SOUD
Mgr. Václav VLČEK
vedoucí oddělení styku s veřejností

sp. zn. Zin 103/2025

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „informační zákon“ anebo „SvInf“), rozhodl o žádosti **J. P.**, narozeného XY, adresou XY, t. č. Věznice Bělušice, Bělušice 66, 435 26 Bečov u Mostu (dále jen žadatel), ze dne 20. 6. 2025, sp. zn. vide supra (dále jen „projednávaná žádost“),

takto:

Podle § 15 odst. 1 a § 2 odst. 4 informačního zákona se projednávaná žádost v části žádosti o právní názor **odmítá**.

Odůvodnění:

Povinný subjekt obdržel projednávanou žádost v následujícím znění (přepis žádosti):

„V prosinci roku 2023 bylo písemně vedení Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu kontaktovano ředitelem VS.ČR. ze soudni 1a Brno, Mgr. Michalidisem kdy obsahem dopisu byla informovanost že vězněne osoby v cca 25 věznicich v ČR. Mají přistup k judikaturam: US. NSS. A zakonum i vyhlaškam ČR. Žadam proto o informaci, zda tento dopis či jemu podobny přijal i Nejvyšši soud, a pokud ano, tak z něj prosim citoval: čj., datum podpisu, obsah a komu adresovany dopis, a pokud k němu byli přilohy, tak citace i z přiloh. Je li potřeba opatřeni k ochraně osobních udaju v těchto informacích, tak ty to udaje žadam vymazat.

Na zavěr prosim o pravni názor NS.ČR. zda VS.ČR. ma pravo při realizaci VTOS. U ods. Mu znemožňovat přistup k judikatum ČR. A pokud se k tomu ODD. CDO. Někdy vyjadřovalo, prosim o citaci z cca 4 judikatu NS.ČR. věřim že tato žádost bude přijata s pochopenim.“

K výroku rozhodnutí:

Podle čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) jsou svoboda projevu a právo na informace zaručeny. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy povinny **přiměřeným** způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon. Zákonem, který provádí uvedené ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, je právě informační zákon.

Podle § 15 odst. 1 informačního zákona *„pokud povinný subjekt žádosti, byť jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, případně o odmítnutí části žádosti“*.

Podle § 2 odst. 4 informačního zákona se „*povinnost poskytovat informace netýká **dotazů na názory**, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.*“

Projednávanou žádostí je v její části požadováno zaujetí právního názoru (stanoviska) k dotazu formulovaném v jejím textu. Bez jakýchkoli pochybností se podle informačního zákona jedná o nepřípustnou žádost o názor v podobě poskytnutí právního výkladu či poradenství v projednávanou žádostí předestřené věci (otázce). Povinný subjekt odkazuje především na ustálenou judikaturu, z níž jednoznačně vyplývá, že ustanovení § 2 odst. 4 informačního zákona je třeba vykládat podle jeho účelu, jímž je bránit povinné subjekty před tím, aby se na ně žadatelé v režimu informačního zákona obraceli s žádostmi **o zaujetí stanoviska v blíže specifikované věci**, provedení právního výkladu, vytvoření či obstarání nové informace ve smyslu informačního zákona (blíže srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 55/2014-33).

V případě projednávané žádosti je zcela zřejmé, že jejím předmětem je v dané části sdělení (právního) názoru povinného subjektu, respektive se projednávaná žádost domáhá posouzení konkrétní situace, která v ní byla vymezena. **Nejvyšší soud jako povinný subjekt podle informačního zákona však nemůže zaujímat stanoviska či poskytovat právní rady**, může pouze odkázat na poskytovatele právních služeb (zej. na advokáty), případně na databázi rozhodnutí Nejvyššího soudu, která se nachází na webových stránkách www.nsoud.cz.

Po povinném subjektu je tak v režimu informačního zákona požadováno zaujetí názoru, které však Nejvyššímu soudu jako povinnému subjektu podle informačního zákona nepřísluší, v opačném případě by jednal zcela mimo svoji zákonnou pravomoc a působnost (kompetenci). **Informační žádost není relevantním právním institutem, jehož prostřednictvím by bylo možné dosáhnout vyslovení právního názoru Nejvyššího soudu**.

Je tak nutné zdůraznit, že **smyslem a účelem informačního zákona není poskytování (právního) poradenství** ani provádění jakýchkoli jiných úkonů, odlišných od „prostého“ poskytování (existujících) informací z působnosti povinného subjektu. Správa Nejvyššího soudu, která je příslušná k vyřizování informačních žádostí, zcela určitě není příslušná k tomu, aby hodnotila postup orgánů či institucí či jakkoli „dovysvětlovala“ vydaná soudní rozhodnutí, případně dále komentovala procesní postup Nejvyššího soudu mimo obvyklou prezentaci vybraných rozhodnutí veřejnosti či médiím.

Povinný subjekt dodává, že Nejvyšší soud není oprávněn přezkoumávat postup orgánů či různých institucí, ani do jejich činnosti jakkoliv zasahovat v zásadě jinak, než na podkladě opravných prostředků definovaných právními předpisy. **K autoritativnímu výkladu práva může Nejvyšší soud** (zpravidla v podobě tříčlenného senátu) nejčastěji **přistoupit** v řízení podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, nebo v řízení podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, **při posuzování dovolání jako mimořádného opravného prostředku** na základě příslušných procesních předpisů.

Právní názor tak může Nejvyšší soud vyslovit v rámci řízení k mimořádnému opravnému prostředku (dovolání), nikoli v rámci výkonu jiných, o to více nesoudních (administrativních) agend, mezi než patří i řízení k žádosti o informace podle informačního zákona. Smyslem informačního zákona je, laicky řečeno, „vzít existující informaci z působnosti

povinného subjektu a dát ji žadateli“, nikoli vytváření nových informací či vytváření odpovědí k dotazům na názor daného subjektu v konkrétní (právní) věci. Pouze ve výše popsaných zákonných „mantinelech“ může Nejvyšší soud vstupovat do trestního či civilního řízení a vyslovovat závazné právní názory (nejčastěji prostřednictvím rozhodnutí tříčlenného soudního senátu), **nikoliv však na základě žádosti o informace podle informačního zákona,** která neposkytuje relevantní právní podklad pro „vstup“ do soudního řízení či pro jakékoli „přezkoumávání“ v něm dosažených závěrů nebo pro vyslovování právních či jiných názorů.

Informační žádost není relevantním právním nástrojem, za jehož použití by bylo možné zahájit kontrolu konkrétní (soudní) věci, která se nachází ve sféře žadatelových zájmů. Nejedná se ani o nástroj, za jehož pomoci by bylo možné dosáhnout vyslovení (závazného) právního názoru Nejvyššího soudu. K informační žádosti není možné poskytovat právní rady, vypracovávat právní rozbory či navrhovat konkrétní procesní postup pro jednotlivé žadatele. V opačném případě by si Nejvyšší soud jako povinný subjekt podle informačního zákona přisvojoval pravomoci, které mu ze zákona nepřísluší.

Dále je též příhodné citovat důvodovou zprávu k zákonu č. 61/2006 Sb., jímž v minulosti došlo k novelizaci zákona č. 106/1999 Sb. Ta konstatuje následující závěr (důraz doplněn)*: „Povinný subjekt je povinen poskytovat pouze ty informace, které se vztahují k jeho působnosti, a které má nebo by měl mít k dispozici. Naopak režim zákona o svobodném přístupu k informacím* ***nestanovuje povinnost*** *nové informace vytvářet či* ***vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice.*** *Toto ustanovení /…/ má pouze zamezit žádostem o informace mimo sféru zákona – zvláště časté jsou* ***v této souvislosti žádosti o právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv a podání – k vypracovávání takových materiálů nemůže být povinný subjekt nucen na základě své informační povinnosti, neboť*** *taková úprava by byla zcela proti původnímu smyslu tohoto institutu.“* Cit. z: https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=991&ct1=0

Pokud by tedy správa Nejvyššího soudu odpověděla na dotazy týkající se rozhodovací činnosti soudů, popř. výkladu právních norem nebo na dotazy k právní kvalifikaci konkrétního jednání, anebo by hodnotila použitý procesní postup v konkrétních řízeních, nepřípustně by tím zasáhla do nezávislého soudního rozhodování, neboť k zodpovězení těchto otázek je v rámci Nejvyššího soudu oprávněno pouze to rozhodovací těleso (např. senát), které je podle rozvrhu práce příslušné k rozhodování konkrétní věci spadající do jurisdikce Nejvyššího soudu. Pro úplnost je korektní doplnit, že informační zákon **v obecné rovině nezakazuje nad rámec zákona** žadatelům odpovědět i na žádost o radu či názor, nicméně se této odpovědi nelze přes informační zákon domáhat jako povinnosti povinných subjektů. Některé skupiny povinných subjektů, jimž to umožňuje charakter jejich činnosti, tak mohou být, podle svého uvážení, vstřícnější. Nicméně zvláště v případě, kdy je povinným subjektem orgán moci soudní, **je nezbytné projevovat naprostou zdrženlivost**, jelikož případná odpověď „správního“ charakteru orgánu moci soudní by mohla být ze strany žadatelů zcela nesprávně zaměněna za „autoritativní právní názor“ daného soudu a na základě uvedeného hodnocení by žadatelé s poskytnutou informací také dále nakládali, respektive by jí přikládali význam (kvalitu), který nemá a ani z povahy věci mít nemůže. Podle dlouhodobého názoru povinného subjektu je nanejvýše vhodné se popsané nežádoucí kolizi vyhnout, tedy žádosti o (právní) radu či názor důsledně a bez výjimky odmítat, jak ostatně předpokládá i informační zákon.

K „dobrovolnému“ poskytování právních výkladů srov. i následující komentář (důraz a podtržení doplněno): *„Pod „dotazy na názory“ se nejčastěji řadí žádosti o poskytnutí právních výkladů a stanovisek.* ***Povinnost poskytovat právní výklady v režimu SvInf neexistuje****, povinný subjekt však samozřejmě takové stanovisko zpracovat může a může je i poskytnout (např. většina* ***ústředních správních úřadů*** *taková stanoviska v rámci principu dobré správy poskytuje a tuto činnost považuje za integrální součástí výkonu veřejné správy na daném úseku), nicméně* ***žadatel se jeho poskytnutí nemůže v režimu SvInf nárokově domoci****.*“ Citováno z: FUREK, Adam, ROTHANZL, Lukáš, JIROVEC, Tomáš. Zákon o svobodném přístupu k informacím. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 77 – 78.

K citovanému povinný subjekt dodává, že **Nejvyšší soud je vrcholným orgánem moci soudní**, nejedná se tedy o (ústřední) správní úřad (tím je např. ministerstvo, které – na základě vlastního uvážení – může poskytovat doporučení či výkladová stanoviska). Naopak posláním soudů je, aby v rámci soudního řízení poskytovaly *„zákonem stanoveným způsobem ochranu právům*“ (srov. čl. 90 Ústavy), nikoli aby poskytovaly právní služby (a contrario § 2 zákona o advokacii). K zákonem vymezené pravomoci soudů srov. § 2 zákona o soudech a soudcích.

Ve věci je možné odkázat i na rozhodnutí odvolacího orgánu ze dne 4. 8. 2020, č. j. UOOU-03164/20-3, v němž je uvedeno mj. následující (důraz doplněn):

„Jestliže se žádost o informace ***týká názoru povinného subjektu na určitou záležitost, který má povinný subjekt teprve zaujmout, pak se judikatura shoduje, že je zcela namístě takovou žádost odmítnout*** *s odkazem na § 2 odst. 4 zákona /…/ Žadatelka žádá další odůvodnění, tedy vytvoření nové informace ve formě právní porady, což není smyslem zákona č. 106/1999 Sb. Tento závěr vyplývá i z dalšího textu žádosti, ve které je povinný subjekt vyzýván ke zjednání nápravy. Dotazy na názor směřují mimo rámec zákona č. 106/1999 Sb.“*

Z novější rozhodovací praxe nadřízeného orgánu může povinný subjekt upozornit např. na rozhodnutí ze dne 20. 3. 2023, č. j. UOOU-00865/23-5 (důraz doplněn):
„33. /…/ státní správa NS ***se nemůže jako součást moci výkonné vměšovat do nezávislé rozhodovací činnosti soudní moci****. Nemůže ji hodnotit, spekulovat o ní či vysvětlovat jí přijaté rozhodnutí v určité věci. Jak bylo vysvětleno výše, zasahovala by tím do nezávislosti moci soudní, což není v demokratickém právním státu přípustné. Povinný subjekt tedy učinil správně, když žadatelův první dotaz na vysvětlení, na základě jakých skutečností dospěl dovolací senát trestního kolegia NS v určité trestní věci k určitému závěru, odmítl jako dotaz na názor či žádost o zaujetí právního stanoviska povinného subjektu.*
35. /…/ se pak zcela zřejmě jedná o žádost o provedení právního výkladu či zaujetí právního stanoviska, ***kdy se žadatel dotazuje, zda ze strany soudu mohlo dojít*** *k naplnění skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Už jen z podstaty položené otázky* ***se má jednoznačně jednat o právní výklad či zaujetí právního stanoviska****, k jehož zaujetí a následnému poskytnutí není povinný subjekt povinen. /…/*
37. Úřad s ohledem na výše uvedené shledal, že ***povinný subjekt nijak nepochybil, když aplikoval pro posouzení, resp. odmítnutí žádosti ustanovení § 2 odst. 4 InfZ a žádost odmítl jako dotaz na názor****, specificky dotaz na dovysvětlení rozhodnutí soudu a na poskytnutí právního výkladu či právní rady.* ***K takovému účelu InfZ neslouží a povinný subjekt není povinen požadované informace poskytnout****.*“

Na úplný závěr považuje povinný subjekt za vhodné upozornit, že zákonným označením Nejvyššího soudu je od 1. 4. 2002 podle § 10 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, „Nejvyšší soud“, tedy nikoli např. „Nejvyšší soud České republiky“, „Nejvyšší soud ČR“ či „Nejvyšší soud v Brně“ nebo „Nejvyšší soud Brno“.

Poučení: Proti rozhodnutí o odmítnutí projednávané žádosti nebo její části je možné podle § 16 odst. 1 informačního zákona ve spojení s § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, podat odvolání, které se podává Nejvyššímu soudu do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Lhůta pro podání odvolání začíná běžet následující den po doručení. O odvolání rozhoduje Úřad pro ochranu osobních údajů.

Poskytnutí informace podle § 14 odst. 5 písm. d) informačního zákona

Povinný subjekt poskytuje zbývající informace, jichž se netýkají výroky předkládaného rozhodnutí, formou následujícího sdělení.

K samotnému dotazu, zda mezi Nejvyšším soudem a Vězeňskou službou probíhala komunikace ke zpřístupnění judikátů vrcholných soudů České republiky, povinný subjekt sděluje, že koncem prosince roku 2023 obdržel Nejvyšší soud přípis generálního ředitele Vězeňské služby České republiky, jímž byl informován o tom, že osobám omezených na osobní svobodě ve vazebních věznicích a věznicích byl umožněn přístup k výpočetní technice, a to mj. s přístupem na webové stránky Nejvyššího soudu. U Nejvyššího soudu bylo podání ze dne 20. prosince 2023, které neobsahovalo přílohy, zaevidováno pod **sp. zn. S 420/2023**. Podání bylo adresováno předsedovi Nejvyššího soudu.

Poučení: Proti způsobu vyřízení žádosti v místě, kde jsou poskytovány informace, je možné podle § 16a odst. 1 informačního zákona podat stížnost do 30 dnů od doručení. Lhůta pro podání stížnosti začíná běžet den po dni doručení. Stížnost se podává Nejvyššímu soudu, který ji k rozhodnutí předloží Úřadu pro ochranu osobních údajů, pokud stížnosti sám zcela nevyhoví.

V Brně dne 17. 7. 2025

L. S.

Mgr. Václav Vlček
vedoucí oddělení styku s veřejností
pověřený vyřizováním žádostí podle informačního zákona